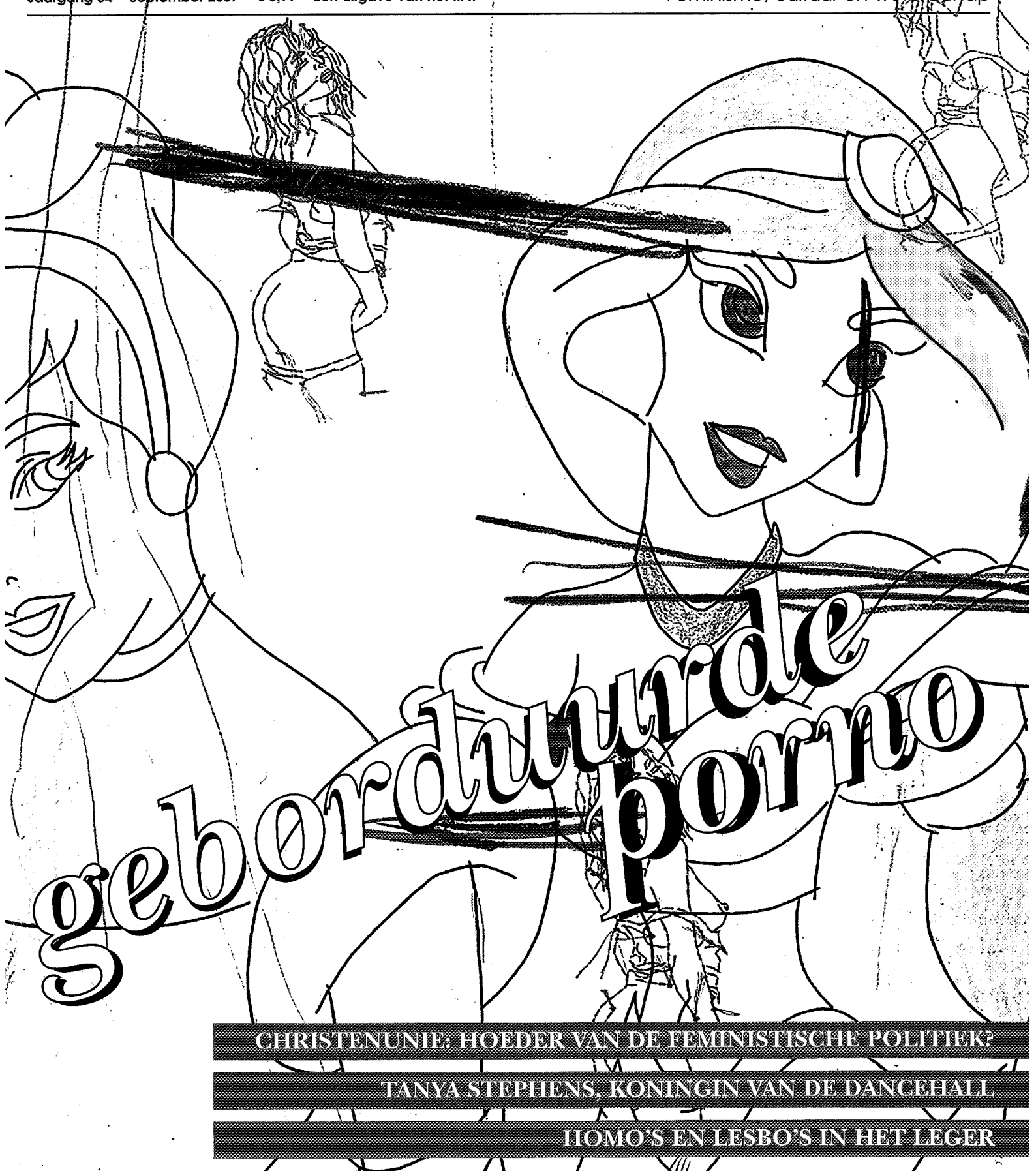

LOVER

Jaargang 34 • September 2007 • € 5,99 • Een uitgave van het IIAV

Feminisme, cultuur en wetenschap

geborduurde porno

CHRISTENUNIE: HOEDER VAN DE FEMINISTISCHE POLITIEK?

TANYA STEPHENS, KONINGIN VAN DE DANCEHALL

HOMO'S EN LESBO'S IN HET LEGER

‘Slecht haar’,
zo noemen veel
zwarte vrouwen
hun natuurlijke
kroeshaar ook
wel. Er wordt
daarom
gestraight
– gladgemaakt –
dat het een
lieve lust is.

Met nare
gevolgen:
maar liefst 73%
van de straighters
heeft last van
haaruitval en
haarbreek.

Elizabeth Mbundu
nam een rigou-
reus besluit: geen
relaxers meer om
haar kroeshaar
stijl te krijgen.

‘Vandaag de dag
besef ik dat ik
met mijn eigen
kroeskop ook
mooi ben.’

Kroeshaar

ELIZABETH MBUNDU

Vorige zomer was de zomer dat ik het besluit nam om weer kroes te gaan. Ik vond dat ik eindelijk eens moest accepteren dat het haar waarmee ik geboren ben nu eenmaal kroest. Voortaan zou ik mijn haar op een natuurlijke wijze gaan dragen. Ik liet mijn haar kort knippen en terwijl het beetje bij beetje weer aangroeide had ik de tijd om mijn haar opnieuw te leren kennen. Dat was wel nodig, want al sinds mijn negende ontgroesde ik het iedere twee maanden zodat het glad werd. Ik wist dus eigenlijk niet meer hoe mijn eigen haar er van nature uitzag.

Zwarte vrouwen kunnen hun haar op veel verschillende manieren dragen. Een van de mogelijkheden is het vlechten van het haar. Dat kun je doen met nephaar, maar ook met je eigen kroeshaar. Een andere mogelijkheid is om het haar te 'weaven'. Dan bevestig je met naald en draad kunsthaar aan een trens aan de vlechten van het natuurlijke haar. Dreadlocks laten groeien is ook een optie. Maar verreweg de meeste vrouwen met kroeshaar 'relaxen' hun haar.

Relaxen is een chemische behandeling die kroeshaar of krullend haar stell maakt. Dit wordt ook wel 'ontkroezen' of 'straighten' genoemd. Het is een behandeling die veel zwarte vrouwen al op jonge leeftijd ondergaan. Wat vele van hen echter niet weten is dat deze chemische behandeling per definitie slecht is voor kroeshaar.

BRANDWONDEN

In de chemische haarproducten die voor straighten nodig zijn, de beruchte relaxers, zitten namelijk ingrediënten die de structuur van het haar onherroepelijk veranderen en die op zijn zachtst gezegd onvriendelijk zijn voor het haar.

Je haar wordt door het straighten steeds dunner. Je kunt last krijgen van een geïrriteerde hoofdhuid en kale plekjes. In het ergste geval kun je door chemisch ontkroezen zelfs tweedegraads brandwonden oplopen of te maken krijgen met haaruitval.

Tijdens een dramatisch bezoekje aan de kapper overkwam dit ook mijn oudste zus Pauline. Voor een bruiloft wilde zij de uitgroei van haar al ontgroesde haar laten bijwerken. Zoals gebruikelijk werd het che-

mische spul na een aantal minuten weer uitgespoeld. Alleen verdween dit keer niet alleen het witte schuim door het afvoerputje, maar ook het haar van mijn zus. De kapper had geen andere keus dan haar kort te knippen. Mijn zus wist zich nog groot te houden bij de kapper, maar eenmaal thuis kon niemand haar troosten. Haar kostbare haar, de natuurlijke kroon voor iedere vrouw, was weg! Dezelfde dag nog besloot mijn zus om haar haren nooit meer te ontkroezen. Nu, vijf jaar later, draagt zij met trots een afro. Helaas groeit er tot op de dag van vandaag op één plekje op haar hoofd nog altijd nauwelijks haar.

SЛУIKE SCHOONHEID

Waarom zien we in het dagelijks leven in het Westen zo weinig zwarte vrouwen met natuurlijk kroeshaar? Voor de goede orde: met de term 'zwarte vrouw' scheid ik voor het gemak alle vrouwen van kleur met kroeshaar over één kam – zowel Afrikaanse als Afro-Amerikaanse, Caribische en Zuid-Amerikaanse vrouwen. Er zijn vanzelfsprekend ook witte of Aziatische vrouwen bij wie men van kroeshaar kan spreken. Het is echter de 'zwarte vrouw' die met diepgewortelde complexen rondloopt die niet over het hoofd mogen worden gezien.

Voor een antwoord op bovenstaande vraag gaat Mireille Liang-A-Kong in haar boek *Natuurlijk kroes* (New York: Uitgeverij Sabi Wiri Inc., 2006) terug naar het koloniale verleden. Eeuwenlang hebben zwarte vrouwen meegekregen dat kroeshaar niet representatief zou zijn, en vele hebben die gedachte geïnternaliseerd. Het gaat zelfs zo ver dat kroeshaar als 'slecht haar' wordt gezien en aangeduid en sluijk haar als 'goed haar'. Dit weerhoudt de meeste zwarte vrouwen ervan om hun haar naturel te dragen. Zij kiezen er liever voor om hun haar te relaxen of glad nephaar of pruiken te dragen. Op deze manier hebben zij het gevoel te voldoen aan het westerse schoonheidsideaal, waarin lang, glad en stijl haar als de norm geldt.

Hun keuze voor relaxen of pruiken wordt nog eens versterkt omdat het dragen van vlechten of dreadlocks in sommige beroepssectoren als onverzorgd wordt gezien. Met name in de dienstverlenende sector (advocatenkantoren, banken)

wordt zwarte vrouwen aangeraden om het haar sluijk te dragen. Dit zou representatiever zijn.

INNERLIJKE ONTDEKKINGSREIS

Er is echter een toenemende groep zwarte vrouwen die zich niet meer klakkeloos wil voegen naar het westerse schoonheidsideaal. Als zij er eenmaal ervoor kiezen de stap van chemisch glad naar natuurlijk kroeshaar te nemen, gaat de transformatie gepaard met een opmerkelijke innerlijke ontdekkingsreis. Terwijl ze hun kroeshaar moeten leren waarderen, leren ze ook zichzelf te accepteren zoals ze zijn.

Ik wil niet beweren dat deze weg naar zelfacceptatie eenvoudig is. Ik heb het afgelopen jaar op straat of in de metro regelmatig het gevoel gehad dat ik scheef werd aangekeken door zwarte vrouwen én mannen omdat ik mijn haar naturel droeg. Maar het weerhield mij er niet van om mijn eigen innerlijke ontdekkingsreis voort te zetten. Ik was het beu om steeds aan allerlei onhaalbare schoonheidsidealen te willen voldoen. Neem bijvoorbeeld de populaire R&B-zangeres Beyoncé, die door veel jonge zwarte meisjes wordt bewonderd. Ze heeft glad, lang en blond haar, iets dat voor veel zwarte meisjes niet is weggelegd. Door hun haar chemisch te ontkroezen, proberen zij toch met de trend mee te gaan. Ook ik was een van deze meisjes...

Vandaag de dag beseft ik dat ik met mijn eigen kroeskop ook mooi ben. Telkens wanneer ik in de spiegel kijk, beseft ik dat ik blij mag zijn met mijn kroeshaar omdat het onuitputtelijke mogelijkheden voor verschillende kapsels biedt. Sterker nog: mijn kroeshaar maakt een deel uit van mijn persoonlijkheid en wezen. Wat mij betreft worden zwarte vrouwen en masse weer super trots op hun natuurlijke kroeshaar!

Elizabeth Mbundu is derdejaars studente Taal & Communicatie aan de UvA en loopt stage bij **LOVER**.